

Makroekonomi i mikroformat

BOKANMÄLAN Hur summerar man de i dagsläget mest väsentliga teorierna inom makroekonomi på mindre än 200 sidor? Det är uppenbart ingen liten uppgift som Ola Olsson tar sig an i den relativt nytugivna läroboken *Essentials of Advanced Macroeconomic Theory*. Boken, som främst vänder sig till studenter på masternivå, består av tre delar: Ekonomin på lång sikt, ekonomin på kort och medellång sikt och ekonomisk politik. Varje del innehåller ett antal kapitel där ett urval teoretiska modeller diskuteras. Detta urval är naturligtvis delvis en fråga om författarens subjektiva uppfattning om vilka teoretiska bidrag ur litteraturen som är de i dagsläget mest relevanta. Olsson har valt att prioritera teorier om ekonomins utveckling på lång sikt. Detta sker framförallt på bekostnad av teorier om konjunkturcykler, som endast tillägnas ett kortare kapitel i del 2. De flesta modeller bygger på mikrofundament, där rationella företag och hushåll maximerar vinst och nytta. I del 3 kompletteras där så är nödvändigt med en efterfrågesida grundad i traditionell keynesiansk teori utan mikrofundament.

I del 1 analyseras hur ekonomins långsiktiga inkomstnivå bestäms. Inledningsvis diskuteras den malthusianska modellen, i vilken teknologisk utveckling inte innebär någon varaktig höjning av inkomsten per capita, då effekten av högre produktionskapacitet neutraliseras av ökad folkmängd. Modellen följs av en redogörelse för olika teorier om hur moderna ekonomier lyckats undfly den malthusianska fällan och uppnå en långsiktig ökning av inkomstnivån. Hur

denna långsiktiga inkomstnivå bestäms diskuteras sedan inom ramen för både den neoklassiska och den endogena tillväxtmodellen.

Del 2 inleds med en kortare genomgång av huvuddragen i den variant av den neoklassiska tillväxtmodellen där konjunkturcykler antas uppstå som ett resultat av tillfälliga variationer i den teknologiska tillväxttakten. Till skillnad från den traditionella keynesianska analysen är konjunkturcykler i denna modell inte ett resultat av pris- och lönestelheter eller andra marknadsmisslyckanden. Tvärtom är alla marknader, åtminstone i den grundläggande analysen, friktionsfria, vilket innebär att det inte finns någon större mening i att modellera en separat finansiell sektor. Med tanke på de senaste årens turbulens på de finansiella marknaderna menar Olsson att det finns goda skäl att vara skeptisk till antagandet om effektivt fungerande marknader. Som en kontrast till den friktionsfria analysen presenteras därför också en modell där finansiella kriser, i form av bankrusningar, kan uppstå under vissa omständigheter. Därefter följer två kapitel med en utförligare diskussion om hur konsumtion och investeringar bestäms i en ekonomi med rationella och framåtblickande hushåll och företag. Del 2 avslutas med en diskussion kring olika teorier om varför jämviktsarbetslöshet uppstår.

Den teoretiska utgångspunkten i del 3 är en modell där efterfrågesidan modelleras enligt traditionell keynesiansk teori och utbudssidan enligt neoklassisk teori, där endast avvikelser från den förväntade inflationstakten kan påverka den reala ekonomin. Utrustad med denna modell diskuterar författaren olika aspekter av finans- och penningpolitik, exempelvis effekten av ökade statsutgifter i öppna och slutna ekonomier, tidsinkonsistensproblemet inom penningpolitiken, politiska konjunkturcyk-

Ola Olsson: *Essentials of Advanced Macroeconomic Theory*, Routledge, 2012, 178 sidor, ISBN 978-0-415-68505-4

ler och politisk-ekonomiska aspekter av finanspolitik.

Det som framför allt särskiljer Olssons bok från de flesta andra läroböcker är det kompakta formatet och den kondenserade framställningen. Varje avsnitt åtföljs endast av en kortare diskussion av den teoretiska modellens viktigaste resultat. I många kapitel följer författaren upp med att kort diskutera olika utvecklingar av grundmodellen. Exempelvis diskuteras i kapitlet om konsumtions-teori inte bara konsumtionsutjämnning och försiktighetssparande, utan också relativ konsumtionsnytta och tidsinkonsistenta preferenser. Det märks att boken är skriven i kölvattnet av den finansiella krisen och att Olsson har ansträngt sig för att inkludera material som knyter an till denna. Boken är på hög teknisk nivå och goda grundkunskaper i både mikro- och makroteori förutsätts. Det finns naturligtvis risk för att boken med sin kondenserade framställning upplevs som tungrodd och svår, men jag tror att formatet har alla möjligheter att fungera bra för en lärobok. Boken i sig ger en sammanfattning av de olika teoriernas mest centrala implikationer; tekniska detaljer, empiriska tillämpningar och ytterligare diskussion av resultaten kan med fördel lämnas till föreläsningar och seminarier. Om jag ska vara kritisk kan jag tycka att Olsson i sin iver att skriva koncentrerat vid några tillfällen blir något väl lakonisk.

När det gäller urvalet av modeller är jag dock mer kritisk. Under mina studieår fann jag, och säkert många med mig, det stora antalet modeller utan uppenbar koppling till varandra inom just makroekonomi frustrerande. På senare år har det dock gjorts stora framsteg vad gäller att skapa en sammanhållen makroteori,

på vilken de sk dynamiska allmänna jämviktsmodellerna bygger. Dessa modeller har fått stor spridning både inom och utanför akademiska institutioner. Exempelvis använder många centralbanker i dag sk nykeynesianska modeller – där priser och löner är trögörliga – för att prognostisera effekterna av sina penningpolitiska beslut. Min uppfattning är att en bok som gör anspråk på att summera de i dag mest väsentliga teorierna inom makroekonomi missar målet när de dynamiska allmänna jämviktsmodellerna endast avhandlas på ett fåtal sidor. Förutom att de dynamiska allmänna jämviktsmodellerna tillhör den makroekonomiska allmänbildningen skulle ett större fokus på dessa dessutom göra framställningen, framför allt i senare kapitel, mer stringent och i större utsträckning presentera en sammanhållen teori snarare än en samling modeller baserade på olika, i varierande grad förenliga, teorier. Jag tror dessutom att det koncentrerade formatet skulle fungera ännu bättre i ett sådant sammanhang, då endast nya eller modifierade antaganden skulle behöva beskrivas närmare i olika utvecklingar av grundmodellen.

Jag är naturligtvis medveten om att det finns många nationalekonomer som likt Olsson inte delar min vurm för de dynamiska allmänna jämviktsmodellerna. Delar man Olssons syn på vad som utgör de mest väsentliga teorierna inom makroekonomi är boken väl värd att titta närmare på för den som söker en lärobok som passar bra både på master-nivå och första årets kurser på forskarutbildningen.

Johan Söderberg

Fil dr, Nationalekonomiska institutet, Stockholms universitet